

Risker vid lyft

April 2023

Fig. 1. En vajer brister vid lyft av en ISO-container innehållande klor

Mars månads Beacon tog upp en incident i hamnen i Akaba i Jordanien, där en container innehållande klor vid lastning föll ned på ett fartygsdäck. Det resulterade i ett utsläpp av 25 ton klorgas. 13 personers dog och över 300 personer lades in på sjukhus. Den Beaconen fokuserade på farorna med giftiga gaser. I denna Beacon fokuserar vi på den fysiska orsaken: ett dåligt hanterat lyft vid lastning/lossning av farliga kemikalier. Enligt tjänstemän vägrade tanken "tre gånger mer än vajerns lastkapacitet".

I en videofilm visas hur vajern brister och ISO-containern går sönder. I Fig. 1 finns två skärmbilder från filmen. [länk till video: <https://youtu.be/OXYkMS6IMUs>]

Tjänstemännen tillade att de säkerhetsåtgärder som krävs för att hantera farliga kemikalier inte var på plats, samt att ingen kvalificerad person vid tillfället fanns på däck för att kontrollera rutiner gällande lastning- och lossning.

Visste du?

- Att lyfta något, antingen om det handlar om att flytta processutrustning eller kemikalier, medför risker. På en del företag och i en del länder måste en formell lyftplan utarbetas och godkännas innan ett lyft får påbörjas.
- Några av de frågor som tas upp i en sådan lyftplan:
 - Utrustning som används för lyft måste vara klassad för lastens vikt. Den måste vara märkt med klassad lastkapacitet.
 - Lyftvagnar/slingor, är klassade för ett temperaturspann, för vilket de garanterar ett säkert användande.
 - Lyftutrustning måste besiktigas innan användning.
 - Kranoperatörer och lastkopplare måste vara certifierade för den utrustning som används vid lyftet.
- Kranoperatören styr kranens rörelse. Lastkopplaren kopplar lasten, signalerar till kranoperatören under lyftet och lossar lasten.
- Lyftplanen måste ta hänsyn till väderförhållanden.
- Vid lyft av farliga kemikalier eller vid lyft över processutrustning som är i drift ska lyftplanen omfatta eventuella förberedelser gällande nödläge.

Vad kan du göra?

- Kontrollera att alla som är inblandade känner till lyftplanen och sina roller i denna.
- Verifiera att kranoperatör och lastkopplare använder samma handsignaler även om de har radiokommunikation.
- Besiktiga den slutliga lyftplatsen, så att det finns tillräckligt med plats för det som ska lyftas, samt att inget onödigt material finns i området kring lyftet.
Improviserar aldrig. Kan lyftplanen inte följas så som den är skriven – STOPPA! Analysera situationen och involvera personer med rätt kompetens för att ändra lyftplanen. Bland annat ska den person som ursprungligen godkänt lyftplanen involveras.
- Håll människor borta från området. Låt aldrig någon gå under lasten.
- Observera väderförhållandena. Vind och nederbörd kan göra lyft farligare. Ha klara kriterier för när lyftarbetet ska stoppas.

Procedurer för lyft måste garantera att alla säkerhetsåtgärder vidtas INNAN lyftet påbörjas!